

AWI-BRU: ANIMAL WELFARE IN BRUSSELS

FINAAL RAPPORT FASE 2

30 augustus 2023

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	WP 1: Coördinatie stakeholders Dierenwelzijn.....	4
2.1	Overlegforum gemeenten en politiezones.....	4
2.1.1	Forum 1: 5 september 2022.....	4
2.1.2	Forum 2: 16 januari 2023.....	5
2.1.3	Forum 3: 15 mei 2023.....	5
2.2	Vier Werkgroepen.....	5
2.2.1	Werkgroep "Een gemeenschappelijk gemeentelijk reglement Hondenwelzijn?".....	5
2.2.2	Werkgroep Harmonisatie: Wie doet wat op het gebied van dierenwelzijn in het Brussels Gewest?.....	6
2.2.3	Werkgroep Gewonde of dode dieren gevonden op de openbare weg: Wat te doen?.....	6
2.2.4	Werkgroep Hoe de normen van de dierenwelzijnswetgeving toepassen?.....	7
3	Werkpakket 2 Vorming dierenwelzijn / professionele actoren.....	8
3.1	Informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid.....	8
3.1.1	Onderwerpen en sprekers.....	8
3.1.2	Deelnemersevaluatie.....	9
3.2	Informatiesessie Animal hoarding.....	10
3.2.1	Onderwerpen en sprekers.....	10
3.2.2	Deelnemersevaluatie.....	10
3.3	Opleidingsnoden over honden in de publieke ruimte voor professionele actoren.....	11
4	Werkpakket 3 Transversale sensibiliseringscampagne "De vos in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".....	11
4.1	Studenten + onderwerpen.....	12
5	Werkpakket 4 Dierenwelzijnsbeleid.....	12
5.1	Benchmark dierenwelzijnsbeleid grootsteden.....	12
5.1.1	Honden.....	12
5.1.2	Duiven.....	12
5.1.3	Katten.....	12
5.1.4	Vossen.....	12
5.2	Betrekken van dierenartsen.....	12
6	Begeleidingscomité.....	13
7	AWI-BRU updates.....	13

Tabel 1 Overzicht werkpakketten fase 2 AWI-BRU project.....	4
Tabel 2 Resultaten enquête voorafgaand aan informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid	9
Tabel 3 Resultaten enquête na afloop informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid.....	9
Tabel 4 Resultaten enquête voorafgaand aan informatiesessie Animal Hoarding.....	10
Tabel 5 Resultaten enquête na afloop informatiesessie Animal Hoarding.....	11
Tabel 6 Resultaten bevraging dierenartsen samenkomst Cercle Vétérinaire de Bruxelles 26/10/2022.....	13

1 Inleiding

In fase 2 van het AWI-BRU project werden, op basis van de bevindingen van fase 1, voor de gemeenten en politiezones een overlegforum opgericht, vier werkgroepen in het leven geroepen en drie informatiesessies georganiseerd. Daarnaast werd nog verkennend onderzoek gedaan naar samenleven met de vos in de stad en naar het betrekken van dierenartsen. In onderstaand rapport vindt u een overzicht van de activiteiten van fase 2. Fase 2 liep van 1 juli 2022 tot 30 april 2023 (Tabel 1). We kunnen besluiten dat de doelstellingen m.b.t. coördinatie en vorming van professionele actoren van fase 2 gehaald zijn. Zowel de forumvergaderingen, de werkgroepen als de informatiesessies kenden een grote deelname en tevreden deelnemersrespons. Deze activiteiten leidden voor hen tot een grotere kennis over de aangesneden onderwerpen en maakten netwerken en ervaringsuitwisseling mogelijk. Wat betreft de sensibilisering rond de vos en het betrekken van dierenartsen zijn eerste bouwstenen gelegd. Een benchmark voor honden en duiven werd gerealiseerd. Onderstaand rapport geeft een overzicht van acties met bijhorende geproduceerde documenten. Om zo, indien nodig, vlot een onderwerp in de documenten van fase 2 te kunnen terugvinden. De documenten worden in een aparte bijlage bij dit rapport opgenomen.

Fase 2 AWI-BRU project	Jaar 2 - 2022						Jaar 3 - 2023			
	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4
WP 1: Coördinatie stakeholders dierenwelzijn										
1.1 Overlegforum gemeenten en politiezones	x	x	x				x			x
1.1.1 Subwerkgroepen	x	x		x	x	x		x	x	x
1.2 AWI-BRU deelname overleg dierenwelzijn			x		x		x		x	x
WP 2: Vorming dierenwelzijn / professionele actoren										
2.1 Infosessie Goede praktijken huiskattenbeleid				x	x					
2.2 Infosessie Hoarding				x	x					
2.3 Opleidingsnoden over honden in de publieke ruimte voor professionele actoren			x	x		x	x	x		
WP 3: Sensibilisering dierenwelzijn / inwoners										
3.1 Transversale sensibiliseringscampagne "De vos in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
WP 4: Dierenwelzijnsbeleid										
4.1 Benchmark dierenwelzijnsbeleid grootsteden	x	x								
4.2 Betrekken van dierenartsen	x	x	x	x			x	x		
Begeleidingscomite		x			x			x		x
Overleg met departement Dierenwelzijn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Tabel 1 Overzicht werkpakketten fase 2 AWI-BRU project

2 Werkpakket 1: Coördinatie stakeholders Dierenwelzijn

2.1 Overlegforum gemeenten en politiezones

In fase 2 werden drie vergaderingen van het overlegforum voorzien en georganiseerd. De verslagen zijn als bijlagen te vinden.

2.1.1 Forum 1: 5 september 2022

24 deelnemers

Agenda

1. Introductie
2. Ronde tafel voorstelling
3. Overzicht fase 2 AWI-BRU project
4. Werkgroepen
5. Tot slot

2.1.2 Forum 2: 16 januari 2023

22 deelnemers

Agenda

1. Voortgang van de vier AWI-BRU fase 2 werkgroepen
2. Subsidies en effectieve samenwerking + label
3. Presentatie van het INBO rattenbeheerproject
4. Presentatie van duivenbeheer in steden (gebaseerd op wetenschappelijke literatuur)
5. Thermometer AWI-BRU project

2.1.3 Forum 3: 15 mei 2023

19 deelnemers

Agenda

1. Conclusie fase 2 AWI-BRU project (Dep.)
2. Resultaten van de vier werkgroepen fase 2 (presentatie door leden zelf) + Q&A
3. Voorstelling fase 3 AWI-BRU project (C. De Ruyver)
4. Mededelingen (Dep. + C. De Ruyver)
 - Animal search
 - Informeren van burgemeesters en schepenen
 - Gemeentelijke sanctionerende ambtenaren gespecialiseerd in dierenwelzijn
 - Contactlijst DWZ
 - Vergunning voor houden van dieren
5. Ronde tafel

2.2 Vier werkgroepen

In fase 2 van het AWI-BRU project werden vier werkgroepen opgericht met thema's die duidelijk naar voor kwamen uit de interviews met gemeenten en politiezones, meer bepaald:

1. Een gemeenschappelijk gemeentelijk reglement Hondenwelzijn?
2. Harmonisatie: Wie doet wat op het gebied van dierenwelzijn in het Brussels Gewest?
3. Gewonde of dode dieren gevonden op de openbare weg: Wat te doen?
4. Hoe de normen van de dierenwelzijnswetgeving toepassen?

De oproep tot vrijwillige deelname gebeurde op de eerste forumvergadering van 5 september 2022. In totaal schreven zich 26 deelnemers in. Per werkgroep werden zes vergaderingen voorzien met een zes-wekelijkse vergaderfrequentie, met een voorziene duur van 3 uren. Een Whaller en Sharefresco platform werden aangemaakt voor de leden. In totaal werden twintig vergaderingen georganiseerd door Ciska De Ruyver, die doorgingen in de lokalen van Leefmilieu Brussel. Een eerste vergadering van een werkgroep ging door op 3 oktober 2022 en de laatste vergadering op 4 mei 2023. De verslagen vindt u als bijlagen.

2.2.1 Werkgroep "Een gemeenschappelijk gemeentelijk reglement Hondenwelzijn?"

Deelnemers: 8 deelnemers: 7 gemeenten en 1 politiezone

Doorheen de vergaderingen: + 1 toegevoegd lid van de afdeling Groene Ruimten op tweede vergadering, 1 kabinetsmedewerker van minister Marron en 1 kabinetsmedewerker van minister Clerfayt

5 vergaderingen: 3/10/22, 7/11/22, 10/01/23, 3/03/23 en 24/04/23

2.2.1.1 Output

De werkgroep maakte één voorstel van huishoudelijk reglement op voor losloopzones in de regio en stelde twee brieven op:

2.2.1.1.1 1 Voorstel voor een huishoudelijk reglement Losloopzone voor honden

Dit huishoudelijk reglement werd voorgesteld aan het derde forum dat plaatsvond in fase 3. De aanwezige politieambtenaren wezen op de noodzakelijke afstemming met het gemeenschappelijke politiereglement om daadwerkelijk impact te kunnen hebben bij het afdwingen van het reglement.

2.2.1.1.2 1 Brief verzonden op 5 mei 2023

Om het voorstel van de werkgroep kenbaar te maken, besloot de werkgroep de betrokken leidend ambtenaar te informeren hierover.

Ter attentie van de heer Fabrice Peeters Chef van het regionaal departement Dierenwelzijn van Leefmilieu Brussel en Personeelsleden van het regionaal departement Dierenwelzijn

Betreft: Ontwikkeling van een basisopleiding over de relatie tussen honden en mensen in de openbare ruimte voor de Brusselse gemeenschapswachten

2.2.1.1.3 1 Brief verzonden op 5 mei 2023

Om het voorstel van de werkgroep productief te maken, besloot de werkgroep de betrokken ministers te informeren om hen bewust te maken van het probleem.

Ter attentie van de ministers Clerfayt en Maron belast met Groene Ruimte en Dierenwelzijn in het Brussels Gewest

Betreft: het verbeteren van de voorwaarden voor het samenleven van honden en mensen in de openbare ruimte en de noodzaak van een duidelijke en zichtbare signalisatie in die zin

2.2.2 Werkgroep Harmonisatie: Wie doet wat op het gebied van dierenwelzijn in het Brussels Gewest?

Deelnemers: 6 deelnemers: 5 gemeenten en 1 politiekezone

6 Vergaderingen: 7/10/22, 17/11/22, 10/01/23, 16/02/2023, 16/04/2023 en 4/05/2023

2.2.2.1 Output

De werkgroep stelde drie type-antwoorden op voor gemeenten en politiekezones om te gebruiken in hun externe communicatie en 1 beslissingsboom. De type-antwoorden werden opgesteld om tegemoet te komen aan de behoefte van de gemeenten en politiekezones om burgers duidelijke informatie te kunnen geven. De drie onderwerpen werden op de eerste vergadering doorsproken en vastgelegd als prioritair op te stellen. De beslissingsboom verplichte sterilisatie was nodig om het niet naleven hiervan en de mogelijke consequenties voor burgers te verduidelijken

2.2.2.1.1 1 Type antwoord Dierenmishandeling

2.2.2.1.2 1 Beslissingsboom Verplichte sterilisatie van katten

2.2.2.1.3 1 Type antwoord (illegale) verkoop van dieren door particulieren

2.2.2.1.4 1 Type antwoord Voor het verbieden van voederen van dieren in de openbare ruimte

2.2.3 Werkgroep Gewonde of dode dieren gevonden op de openbare weg: Wat te doen?

Deelnemers: 5 deelnemers: 4 gemeenten en 1 politiekezone

Doorheen de vergaderingen: + 1 toegevoegd lid van boswachters

6 Vergaderingen: 11/10/22, 8/11/22, 13/12/22, 24/01/2023, 9/03/2023 et 26/04/2023

2.2.3.1 *Output*

De werkgroep stelde drie beslissingsbomen op en 2 brieven. De drie beslissingsbomen werden opgesteld om gemeenten en politiezones een tool aan te bieden die ze intern en extern konden gebruiken.

2.2.3.1.1 1 Beslissingsboom Verwond / verontrust wild dier in de openbare ruimte of op de openbare weg

2.2.3.1.2 1 Beslissingsboom Gewonde / verdwaalde huisdieren in de openbare ruimte of op de openbare weg

2.2.3.1.3 1 Beslissingsboom Dood dier in de openbare ruimte of op de openbare weg

2.2.3.1.4 1 Brief verzonden 2 mei 2023

Om het voorstel van de werkgroep te verduidelijken, besloot de werkgroep de betrokken ministers en leidend ambtenaren te informeren om haar bewust te maken van het probleem.

Ter attentie van de heren Bernard Clerfayt, Alain Maron, Fabrice Peeters en Renaud Tondeur

Betreft: Probleem van opzettelijk voederen van wilde dieren op de openbare weg of in de openbare ruimte

2.2.3.1.5 1 Brief verzonden 2 mei 2023

Om het voorstel van de werkgroep ingang te laten krijgen, besloot de werkgroep de korpschefs en de gemeenten te informeren om haar bewust te maken van het probleem.

Ter attentie van de Corpschefs van de politiezones et de Colleges van Burgemeester en schepenen van de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Betreft: Vraag naar een uniforme aanpak in alle politiezones voor gewonde/dode dieren aangetroffen op de openbare weg of in de openbare ruimte.

2.2.4 **Werkgroep Hoe de normen van de dierenwelzijnswetgeving toepassen?**

Deelnemers: 7 deelnemers: 4 gemeenten, 2 politiezones en 1 departement DWZ

3 Vergaderingen : 12/10/22, 23/11/22 en 11/01/23

2.2.4.1 *Output*

De werkgroep stelde drie brieven op en paste enkele webpagina's aan van het departement Dierenwelzijn op de website van Leefmilieu Brussel. Dit was de eerste werkgroep die brieven opstelde om andere actoren op de hoogte te brengen van hun bezorgdheden en vragen. Twee andere werkgroepen deden dit ook.

2.2.4.1.1 **Aanpassing van enkele webpagina's DWZ**

2.2.4.1.2 1 brief verzonden 23 januari 2023

Om de vragen die de werkgroep had m.b.t. deze thema's beantwoord te zien krijgen door de betrokken minister, besloot de werkgroep de minister rechtstreeks de vragen te stellen.

Ter attentie van Minister Clerfayt

Betreft: Codex Dierenwelzijn in het Brussels Gewest en de rol van Brulocalis op het gebied van dierenwelzijn

2.2.4.1.3 1 brief verzonden 23 januari 2023

Om het voorstel van de werkgroep kenbaar te maken, besloot de werkgroep de gemeenten te informeren en de betrokken ministers op de hoogte te brengen van hun brief aan de gemeenten.

Ter attentie van College van burgemeesters en schepenen (in cc Ministers Clerfayt et Marron)

Betreft : Gemeenschapswachten

2.2.4.1.4 1 brief verzonden 23 januari 2023

Zie 2.2.4.1.4

Ter attentie van Ministers Clerfayt en Marron

Betreft : Brief aan de colleges van burgemeester en schepenen van de Brusselse gemeenten over de controle op het welzijn van dieren

3 Werkpakket 2 Vorming dierenwelzijn / professionele actoren

In de loop van fase 2 werden twee informatiesessies georganiseerd. De opkomst en evaluaties waren positief. Verder werd ook een nota opgemaakt over *"Honden in de publieke ruimte: Opleidingsnoden van professionele handhavingsactoren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"*. Deze vindt u als bijlage.

3.1 Informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid

Vrijdag 18 november 2022 van 9h tot 12h

Aantal deelnemers: 20

Bereikte doelgroepen:

- Schepenen dierenwelzijn
- Gemeentelijke administraties dierenwelzijn
- Dierenwelzijn vzw's

3.1.1 Onderwerpen en sprekers

Introdactie: Huis-, kolonie- en zwerfkatten: de keten

Introduction: Chats domestiques, de colonie et errants : la chaîne

Ciska De Ruyver (Onderzoeker / Chercheur, UNamur/UGent)

De kat: het effect van zijn oorsprong op zijn leven

Le chat : l'effet de son origine sur sa vie actuelle

Els Peeters (Onderzoeker SALTO onderzoeksgroep/Chercheur du groupe de recherche SALTO, Odisee Hogeschool)

Gemeentelijk huiskattenbeleid: voorbeelden van premies in de regio

Gestion communale des chats domestiques : exemples de primes dans la région

Maëlle De Brouwer (Ukkel)

Muriel Piazza (Brussel Stad)

Dominique Place (Anderlecht)

3.1.2 Deelnemersevaluatie

Om de impact te meten van de informatiesessie, werd een bevraging vooraf en achteraf op papier uitgedeeld aan de deelnemers. Niet elke deelnemer vulde de vragenlijst in (9 respondenten van de 20 deelnemers).

3.1.2.1 Enquête voorafgaand aan sessie

VR 1 vooraf: Savez-vous ce que signifie exactement la gestion communale des chats? OUI/NON Weet u wat gemeentelijk kattenbeheer juist inhoudt? JA/NEEN	9 ja 0 nee
vr2 vooraf: Savez-vous comment une commune peut maintenir la gestions des chats sur son territoire en utilisant des primes ? OUI/NON Weet u hoe een gemeente kattenbeleid op zijn grondgebied kan aansturen aan de hand van premies? JA/NEEN	9 ja 0 nee

Tabel 2 Resultaten enquête voorafgaand aan informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid

3.1.2.2 Enquête na afloop van sessie

vr1 ba sessie: Maintenant, après cette conférence, savez-vous mieux ce que signifie exactement la gestion communale des chats? OUI/NON Weet u nu, na deze infosessie, beter wat gemeentelijk kattenbeleid precies inhoudt? JA/NEEN	8 ja 1 nee
vr2 na sessie: Les conférences vous ont-elles appris quelque chose que vous ne saviez pas déjà sur la gestion communale des chats ? OUI/NON Hebben de lezingen u iets bijgeleerd, wat u nog niet wist over gemeentelijk kattenbeleid? JA/NEEN	9 ja 0 nee
vr3 na sessie : Souhaitez-vous des informations supplémentaires sur la gestion communale des chats? OUI/NON Wenst u nog bijkomende informatie over gemeentelijk kattenbeleid? JA/NEE	4 ja 5 nee
vr4 na sessie: Avez-vous des suggestions sur la manière de travailler sur la gestion communale des chats dans la Région de Bruxelles-Capitale ? OUI/NON Heeft u suggesties ivm de aanpak van huiskattenbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? JA/NEE	6 ja n3 nee
vr5 na sessie: Avez-vous des suggestions pour des formations sur le bien-être des chats, chiens, pigeons et renards dans l'espace public ? OUI/NON Heeft u suggesties voor opleidingen rond dierenwelzijn van katten, honden, duiven en vossen in de openbare ruimte? JA/NEE	7 ja 2 nee

Tabel 3 Resultaten enquête na afloop informatiesessie Goede praktijken huiskattenbeleid

3.1.2.3 Open commentaren vragenlijst

- ik rekende zwerfkatten niet tot de huiskatten en kende het begrip **kolonies** niet
- het is altijd interessant om de nieuwe initiatieven te kennen / **procedures van andere gemeenten** / interne werking van de gemeenten
- **meer middelen** voor de gemeenten want 9000 euro subsidie is niet veel / verhogen budgetten / regionale steun, gecoördineerd beleid, meer middelen voor verenigingen in het veld
- meer **samenwerking met de vzw's** voor de beste resultaten van hun werk (hulp met grond, subsidies...)
- **duiven en vossen infosessie** / opleiding over duiven / vossen + duiven
- beter om de **anticonceptiepillen voor de duiven** te kennen en of er een impact is op de predatieketen
- voorlichting aan **organisaties**
- voorlichting op **scholen**
- voor het **grote publiek**: tussenkomst van specialisten tijdens evenementen (weekmarkt, rommelmarkt, ...) om een maximum aan publiek te bereiken.
- Ik ben beter geïnformeerd, dank u

3.2 Informatiesessie “Animal hoarding”

Vrijdag 28 oktober 2022 van 9h tot 12h

Aantal deelnemers: 21

Bereikte doelgroepen:

- Gemeenten
- Politiezones
- Dierenwelzijn vzw's
- Inspectiediensten

Niet bereikte doelgroep: Sociaal werkers

3.2.1 Onderwerpen en sprekers

Introductie: Wat is een Mens-Dier band?

Introduction: Le lien Homme-Animal ?

Ciska De Ruyver (Onderzoeker / Chercheur, UNamur/UGent)

Wat is Animal hoarding? Hoe om te gaan met Animal hoarding?

Qu'est-ce que le « Animal hoarding »? Comment gérer les problèmes du Animal hoarding

Jozefien Wijnants (Assistent-psychiater/Psychiatre assistant, UZGent)

Transversale benadering

Approche transversal

Julien Lacave (Inspecteur et Officier de police judiciaire: Service Lois Spéciales - Zone Police Midi | Dienst Bijzondere Wetten - Politiezone Zuid / Responsable cellule animaux - Verantwoordelijke dierenliefhebber)

3.2.2 Deelnemersevaluatie

Om de impact te meten van de informatiesessie, werd een bevraging vooraf en achteraf op papier uitgedeeld aan de deelnemers. Alle deelnemers vulden de vragenlijst in (21 respondenten).

3.2.2.1 Enquête voorafgaand aan sessie

vr1w: Savez-vous ce que signifie exactement Animal Hoarding? OUI/NON - Weet u wat animal hoarding juist inhoudt? JA/NEEN	15 ja 6 nee
vr2w: Avez-vous déjà été en contact avec un problème de Animal Hoarding ? OUI/NON - Bent u al ooit in contact gekomen met een animal hoarding problematiek? JA/NEEN	9 ja 11 nee
vr3w: Savez-vous comment intervenir ou aider à résoudre un problème de Animal Hoarding ? OUI/NON - Weet u hoe kan optreden of helpen bij een animal hoarding problematiek? JA/NEEN	7 ja 12 nee

Tabel 4 Resultaten enquête voorafgaand aan informatiesessie Animal Hoarding

3.2.2.2 Enquête na afloop van sessie

vr1g: Maintenant, après cette conférence, savez-vous mieux comment agir ou aider dans le cas d'un problème d'Animal Hoarding ? OUI/NON - Weet u, nu na de lezing beter hoe u kan optreden of helpen bij een animal hoarding problematiek? JA/NEEN	19 ja 1 nee
vr2g: Les conférences vous ont-elles appris quelque chose que vous ne saviez pas déjà sur l'Animal Hoarding ? OUI/NON - Hebben de lezingen u iets bijgeleerd, wat u nog niet wist over animal hoarding ? JA/NEEN	19 ja 2 nee
vr3g: Souhaitez-vous des informations supplémentaires sur l'animal hoarding? OUI/NON - Wenst u nog bijkomende informatie over animal hoarding? JA/NEE	10 ja 9 nee
vr4g: Avez-vous des suggestions sur la manière de travailler sur l'Animal hoarding dans la Région de Bruxelles-Capitale ? OUI/NON - Heeft u suggesties ivm de aanpak van animal hoarding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? JA/NEE	5 ja 13 nee

vr5g: Avez-vous des suggestions pour des formations sur le bien-être des chats, chiens, pigeons et renards dans l'espace public ? OUI/NON - Heeft u suggesties voor opleidingen rond dierenwelzijn van katten, honden, duiven en vossen in de openbare ruimte? JA/NEE	4 ja 14 nee
---	-------------

Tabel 5 Resultaten enquête na afloop informatiesessie Animal Hoarding

3.2.2.3 Open commentaren vragenlijst

- Enthousiast over de kennis en ideeën van aanpak die al bestaan bij politie / juridische maatregelen die mogelijk zijn, zeer nuttig om de wet te maken / een voorbeeld van verslag /gestructureerde hiërarchie van de politiediensten die ingrijpen. Wat is de rol van de gemeentelijke dienst voor dierenwelzijn in geval van Animal Hoarding? / verschillende overtredingen uitgelegd door de heer Lacave hebben mij verschillende dingen geleerd
- Vooral OCMW's en maatschappelijk werkers betrekken / de samenwerking die belangrijk is voor wie tussenkomt (sociaal assistent, politiedistrict, OCMW, opvangcentra, ...) / om samen te werken met het geheel van de diensten voor de interventies (gemeentelijke actoren, politie actoren, + sociale actoren) / meer training, meer coördinatie / proberen de samenwerking tussen de verschillende diensten te verbeteren / verbetering van de samenwerking tussen actoren (politie, opvangcentra, sociale diensten, ...)
- Inventarisatie maken van casussen vanaf nu (retrospectief misschien moeilijk in BHG + eventueel opentrekken naar andere regio's > meer gecentraliseerde aanpak, soort kenniscentrum
- De conferentie heeft het mogelijk gemaakt om een beter inzicht te krijgen in de situatie, de verschillende mogelijke situaties en de aanpak om deze mensen de mate van urgentie te geven
- Niet tweetalig, het tweede deel van de opleiding was moeilijk te volgen / tweetalige opleiding om het begrip te vergemakkelijken / een spreker in het Frans (of met een volledige vertaling) / Het is jammer dat de 2e interventie zoveel tijd kostte, nutteloos. De 3e interventie was voldoende en top. / zeer interessant klinisch aspect / wetgeving, psychiatrische profielen
- Contact opnemen met de hogescholen voor de presentatie van de powerpoints / meer contact met externe partners
- Ik heb veel geleerd, dank u.

3.3 Opleidingsnoden over honden in de publieke ruimte voor professionele actoren

Op 21 april 2023 werd een nota opgesteld en bezorgd aan het departement dierenwelzijn over de opleidingsnoden van parkwachters, gemeenschapswachters en politiemensen voor het omgaan met (problematisch) gedrag van honden of hondeneigenaars in de openbare ruimte of conflicten over honden in de openbare ruimte in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze nota kan gebruikt worden om de vorming van de parkwachters, gemeenschapswachters en politiemensen hierover vorm te geven en aan te sturen. U vindt deze als bijlage.

4 Werkpakket 3 Transversale sensibiliseringscampagne "De vos in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"

Voor het derde werkpakket werd beroep gedaan op bachelor en masterstudenten, om hun proefwerk over de vos in de regio te maken.

Drie universiteiten werkten hieraan mee: KULeuven, Uliège en Universiteit Utrecht. Student Mathias Janssen gaf een korte presentatie voor het departement over zijn resultaten in de AWI-BRU update van woensdag 17 mei 2023. De resultaten, van de studenten Mathias Janssen en Camille Maquaire, vindt u als bijlagen. De resultaten van Tor Wynant werden nog niet ingediend bij Universiteit Utrecht.

4.1 Studenten + onderwerpen

- Mathias Janssen, KULeuven Sociologie (BA-stage): *ATTITUDES VAN STADSBEWONERS TEN AANZIEN VAN DE VOS. Een scoping review over onderzoek naar attitudes van mensen ten aanzien van met vossen vergelijkbare dieren in urbane omgeving.*
- Tor Wynant, Universiteit Utrecht Sociale geografie (MA-proef) – Verwerking surveyresultaten enquête bij de inwoners van fase 1 met focus op gemeenten
- Camille Maquaire, ULiège Landschapsarchitectuur (MA-proef) : Samenleven met biodiversiteit in de stad. Kan de vos, als symbool van biodiversiteit, een getuige worden van een mogelijke cohabitatatie? Getuige: Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Toepassing op een soort hondachtige : *Vulpes vulpes.*

5 Werkpakket 4 Dierenwelzijnsbeleid

De benchmark voor de vier diersoorten werd op verschillende manieren uitgevoerd.

5.1 Benchmark dierenwelzijnsbeleid grootsteden

5.1.1 Honden

Een benchmark van hondenbeleid in verschillende grootsteden werd opgenomen in werkgroep *"Een gemeenschappelijk gemeentelijk reglement Hondenwelzijn?"*. De resultaten ervan zijn terug te vinden in het verslag van de derde vergadering van dinsdag 10 januari 2023. (zie bijlagen)

5.1.2 Duiven

Een benchmark van duivenbeleid in verschillende grootsteden werd opgenomen in een presentatie gebracht op het tweede forum van 16 januari 2023 door Ciska De Ruyver.

5.1.3 Katten

Een benchmark van kattenbeleid in verschillende grootsteden werd opgenomen in een presentatie *Introductie: Huis-, kolonie- en zwervkatten: de keten* door Ciska De Ruyver op de informatiesessie over kattenbeleid van 18 november 2022.

5.1.4 Vossen

Een benchmark van vossenbeleid in verschillende grootsteden werd opgenomen in de bachelorproefresultaten van Mathias Janssen: *ATTITUDES VAN STADSBEWONERS TEN AANZIEN VAN DE VOS. Een scoping review over onderzoek naar attitudes van mensen ten aanzien van met vossen vergelijkbare dieren in urbane omgeving.*

5.2 Betrekken van dierenartsen

Voor het betrekken van dierenartsen werd een presentatie *Voorstelling AWI-BRU project* gegeven op de samenkomst van de dierenartsen van de CVB (Cercle Vétérinaire de Bruxelles) op maandag 26 september 2022 om 20h30. Daarbij werd het project toegelicht en 2 vragen aan het interne opleidingsformulier toegevoegd. 29 respondenten (volledige deelname) vulden de vragen in.

De resultaten hiervan werden besproken op de tweede stuurgroep-vergadering van fase 2, d.d. 14 december 2022 (Tabel 6).

Vraag	Aantal (n = 29)	Percentage	Breuk
Participez-vous parfois aux actions/interventions en faveur du bien-être des animaux des communes de la Région de Bruxelles-Capitale qui ont besoin d'un vétérinaire (p. ex. stérilisation des chats errants, vétérinaire de refuge, animaux blessés dans les espaces publics,...)?	16	55 %	1/2

Stelling	Aantal (n = 29)	Percentage	Breuk
Avoir le temps de participer / Tijd hebben om deel te nemen	18	62%	3/5
Que les interventions soient correctement rémunérées / De interventies worden behoorlijk vergoed	17	59%	3/5
Que les interventions se déroulent pendant les heures de travail normales / Interventies tijdens de normale werkuren	12	41%	2/5
Que la commune ou moi-même disposions de l'équipement nécessaire pour intervenir auprès d'animaux blessés sur la voie publique / Dat de gemeente of ik over de nodige uitrusting beschikken om gewonde dieren op de openbare weg te behandelen	7	24%	1/5
Que la commune communique avec nous, les vétérinaires, sur les questions de bien-être animal / Dat de gemeente met ons, de dierenartsen, communiceert over dierenwelzijnskwesties	7	24%	1/5
Que la police soit facilement accessible pour les questions de bien-être animal / Dat de politie gemakkelijk bereikbaar is voor dierenwelzijnskwesties	7	24%	1/5
Que je puisse me spécialiser dans des espèces de la faune sauvage (ex : cerfs, renards, ...) / Dat ik me kan specialiseren in wilde diersoorten (bijv. herten, vossen, enz.)	4	14%	
Que je puisse me spécialiser en médecine d'urgence / Dat ik me kan specialiseren in spoedgeneeskunde	4	14%	
Je n'ai aucune demande car je n'envisage pas de participer / Ik heb geen voorwaarden omdat ik niet van plan ben deel te nemen	4	14%	

Tabel 6 Resultaten bevraging dierenartsen samenkomst Cercle Vétérinaire de Bruxelles 26/10/2022

6 Begeleidingscomité

De stuurgroep kwam in het totaal drie maal samen in fase 2 van het AWI-BRU project; op 31 augustus 2022, 14 december 2022 en 2 februari 2023. De verslagen vindt u als bijlage.

7 AWI-BRU updates

De leden van het departement en Ciska De Ruyver hielden tweewekelijkse werkvergaderingen op woensdagvoormiddag van 11h30 tot 12h00 (AWI-BRU updates). In totaal werden 18 updates georganiseerd.